

Luottamus parantaa maailmaa

TUULA-MARIA AHONEN

”Oli ajatuksia herättävää, että lähtöni syy oli juuri luottamuspuula. Olen pohtinut luottamusta eri näkökulmista koko työurani”, kirjoittaa Helsingin Sanomien ensimmäinen potkut saanut päätoimittaja Mikael Pentikäinen.

”Kun luottamusta ei ole, voimavaroja menee neuvotteluihin, sopimusten tekoon, valvontaan, oikeustaisteluihin, heikkoon viestintään, väärinkäsityksiin, pienten asioiden puitteeseen, oman edun hakemiseen, hitauteen ja kitkaan, heikkoon sitoutumiseen ja yhteistyöhön. (...) Luottamuksen puuttuessa yhteisössä on käynnissä jatkuva sisäinen sodankäynti, politikointi ja mikrojohtaminen. Väärinkäsityksiä riittää, isot johtajat puuttuvat pieniin asioihin, hierarkia on jäykkää ja totuudenpuhujia vainotaan”, Pentikäinen kuvailee.

Silti epäluottamus, voimankäyttö, oma etu ja tietoinen piittaamattomuus muista ovat usein suurempia voimia yhteiskuntien rakentamisessa kuin luottamus. Varmaankin siksi, että pidämme epäluottamusta itsestäänselvyytenä.

”Merkkejä luottamuksen rapautumisesta on nähtävillä eri puolilla – perheissä, kouluissa, politiikassa, työmarkkinoilla ja yrityksissä”, Pentikäinen toteaa.

Sekä epäluottamus että luottamus ovat voimia, jotka panevat liikkeelle omanlaisiaan, alkuperäistä voimaa vahvistavia

prosesseja. Pentikäinen tekee kirjassaan näkyväksi luottamusta, josta hänellä on myös työkokemusta: ”Ihmisillä on luottamuksen nälkä. Luottamusta saava yrittää enemmän. Näin tämän monta kertaa johtajana ja esimiehenä. Harva asia motivoi ja inspiroi niin paljon kuin jaettu luottamus”, Pentikäinen toteaa.

Kuinka siis vahvistaa suomalaisessa yhteiskunnassa luottamusta? Pentikäinen paneutuu kysymykseen laaja-alaisesti: ”Meillä ei ole varaa eikä uuden tekniikan vuoksi tarvetta nykyiseen johtamismalliin. Julkista johtamista on syytä uudistaa kaikilla tasoilla, kunnista valtioon, lähtökohtana kansanvalta. Turhaa byrokratiaa ja säätelyä pitää purkaa kaikkialta. Pahimmillaan byrokratia on aikaa vievää raportointia, josta ei ole iloa kenellekään. Se luo epäluottamuksen ilmapiiriä. (...) Monimutkaisessa maailmassa on pyrittävä yksinkertaisiin toimintamalleihin. Yksinkertainen auttaa ymmärtämään, ja kun ymmärtää, on helpompi luottaa, ja kun luottaa, elämä paranee.”

Selvä enemmistö Euroopassa ja myös Suomessa ei luota EU:hun. Epäluottamus on kasvanut viime vuosina. Luottamusta on syönyt puheiden ja tekojen ristiriita. On johdettu harhaan, jopa valehdeltu. Totuuden kiertämisestä on tullut politiikan tapa.

Mikael Pentikäinen
Luottamus
Otava, 2014

”Euroopan luottamus-kriisi ei korjaannu, jos vastuulliset päättäjät eivät totuuden puhumisen lisäksi pysty näyttämään suuntaa. Jotta EU selviäisi pitkällä aikavälillä, sen pitää tehdä vähemmän, mutta paremmin”, Pentikäinen ajattelee. ”Unioni on kahminut ja saanut liikaa tehtäviä. EU:n pahin riski on sen mummittautuminen, byrokratia, monimutkaisuus ja läpinäkyvyyden puute. Unioni voi pelastua sillä, että se keskittyy olennaiseen eikä yritä ratkoa kaikkia ongelmia.”

Tunnekokemuksena Pentikäisen kirjan lukeminen on terapeuttinen. Epäluottamus aiheuttaa todellakin paljon turhaa kärsimystä. Itse esimerkiksi vihaan salasanoja, jotka olemassa olollaan viestittävät ”normaalina pidetystä” epäluottamuksesta. Haluaisin yksinkertaisesti luottaa muihin ihmisiin.

Maaillamme kaikki suuret haasteet edellyttävät kykyä luottamukselliseen yhteistyöhön. Pentikäinen käsittelee luottamusta monentasoisesti ja eri ulottuvuuksissa. Toivon siksi, että teos on päänavaus lukijalle muille kirjoille, joissa rakennetaan ja vahvistetaan luottamuksen heräämistä, kasvua ja hyvinvointia.